

Johanna og hendes forsvarer i den grumt groteske retssag. Johanna Zimmer og Martin Nagy fra Neue Vokalisten Stuttgart. Billedet er fra uropførelsen i Oslo, september 2014

Aarhus Stiftstidende
20.11.14

En kniv i struben

Buenos Aires. Prisbelønnet komponist præsenterer voldeligt sangløst musikteater.

Af Ole Straarup
kultur@stiften.dk

OPERAANMELDelse: Simon Steen-Andersen, komponisten, videokunstneren o.m.m., der netop har modtaget Nordisk Råds Musikpris for værket Black Box Music, er i denne tid hér og dér og allevegne. Som musiker, som videokunstner, som komponist - senest i søndags ved fejringen af 50-året for Statens Kunstfond i Helsingør Theater, hvor han optrådte sammen med pianisten Søren Kjærgaard. Dagen før havde hans musikteaterforestilling Buenos Aires sin danske førsteopførelse i København, og to dage senere landede den så tirsdag i Aarhus til en opførelse for fulde huse på Granhøj Dans.

Skønt annonceret som

opera har Buenos Aires ikke meget med opera i traditionel forstand at gøre. Der synges ikke, men bydes på en række stemmemæssige udtryk som under ét griber operaen i struben, ja stikker en kniv i den - helt bogstaveligt.

I åbningsscenen (Aria) havner forestillingens kvindelige hovedperson som i en drøm i et indspilningsstudie, hvor hun får til opgave at lægge vokal til en jingle for et tv-show. Undervejs i arbejdet udveksler hun synspunkter på opera med jinglens komponist og producer (på et niveau der ikke er højere end i en gymnasie musikklasse), men tager opgaven på sig, hvirvles ind i den og katapulteres til næste scene (Trial), hvor hun befinder sig som anklaget i en retssag i den anden (stemme-)verden.

Her tales der gennem trykluft, strubemikrofoner og basforvrængning i et parodisk set-up, som med diktatorisk forudsigelighed og grotesk præcision fører til den højeste straf, en operasanger fra sin verden kan få: Operation! Altså fjernelse af stemmebåndene. Det sker for

øjnene af publikum.

I tredje scene (Love is in the air) opstår en næsten musikløs kontakt mellem offeret og hendes blinde kirurg. Der udveksles luft-, lyd- og udtaleforsøg i et filmisk close-up, en ømhed mellem bøddel og offer, næsten.

Argentinsk univers

Johanna, vor hovedperson, bliver i fjerde scene (Mi manca la voce) næsten kapelmester for sine sangløse plageåndet, der gerne vil prøve kræfter med en Rossini-arie

fra hendes verden: Mi manca la voce (Jeg har ingen stemme) fra operaen Israel i Egypten. Gennem en række deformationer af det instrumentale akkompagnement - fra en næsten Rossinisk start til groteske forhindringsevner for musikerne udvikler situationen sig på en sådan måde, at komponisten fra sin overvågningspult griber ind: Han vil have flere forhindringer lagt ud, men sangerne revolterer. Simon Steen-Andersen må gå sig og lukke scenen ned.

Femte og sidste scene (Tango Dot) udspilles i et argentinsk univers med tango-film og guidet turisttur i byen, der giver forestillingen navn. Den dystre diktatorbaggrund i landet spiller også med. Et filmklip med et tangoorkester, hvor musikerne på scenen spiller med, er ubeskrivelig morsom, men der synges og danses ikke. Sidste dans er mellem to golfbolde, der styres af skydepotentiometrene på en lille mixerpult på forscenen. Mixed elektronisk tango.

End of story Fine doll opera.

Kunnen på højt niveau

Undervejs i denne afmonteringsopera viser Simon Steen-Andersen, hvorfor han et stort navn blandt yngre, nutidige komponister - også internationalt set. Hans fantasifuldhed kombineres med en ofte grænseoverskridende afprøvning af både visuelle og musikalske udtryk - og følges til dørs af en teknisk-kompositorisk kunnen på højt niveau. I hans udtryksverden kombineres gerne

en søgende glæn i dybden med en forkærlighed for det groteske, for det vrængende og for det skævt humoristiske. Således vrimler Buenos Aires da også med vidunderligt turnerede seksenset, hvis overraskende udformning kalder på både smil og latter. I den anden ende af spektret står det ubehageligt voldelige, grumheden der udstilles direkte og kalder på helt andre følelser.

Buenos Aires overrumpler og imponerer, når den er bedst. Til gengæld bliver den mindre spændende, når komponist, tekstforfatter og scenograf i én og samme person trækker sine pointer vel pædagogisk hjem ved hjælp af sit multimedie-maskineri. Meget bliver forklaret og meget bliver vist. Måske er det meningen, at publikum skal følge med i alting - i modsætning til den traditionsopera, som komponisten tager under behandling. Som opera-produktion savner Buenos Aires sådan set ikke sangen, men nok den traditionelle operas magi rent følelsesmæssigt, hvad enten emnet er behageligt eller ej. Det ville være spændende at se ikke-operaen Buenos Aires som fuldproduceret opera i en operamaskine, hvor man også kan døt med en kniv i struben.

»BUENOS AIRES«

★★★★☆

Simon Steen-Andersen: Medvirkende: Neue Vokalisten Stuttgart, Ensemble Asamirimasa, Christine Fischer, Simon Steen-Andersen. Præsenteret af Wandergrund og AUT Aarhus Unge Teaterkunstnere, Granhøj Dans, tirsdag aften.